27/05/2020

Η ίδρυση της Αγίας Πετρούπολης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

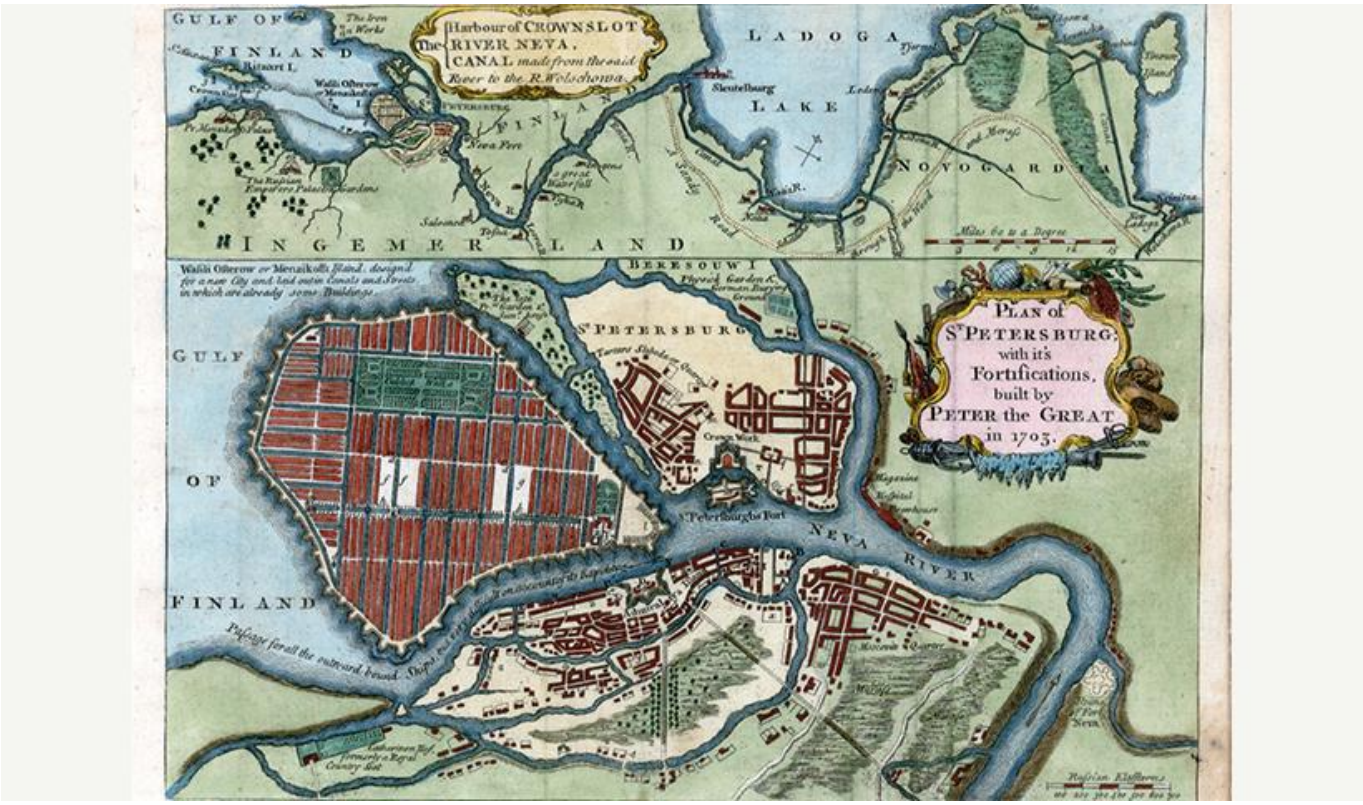

Σαν σήμερα στις 27 Μαίου του 1703 ιδρύεται η Αγία Πετρούπολη από τον Τσάρο Πέτρο τον Α’

Η Πετρούπολη (Πόλη του Αγίου Πέτρου) είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη και πολιτιστική πρωτεύουσα της Ρωσίας. Βρίσκεται στη βορειοδυτική Ρωσία και πολύ κοντά στα σύνορα με τη Φινλανδία, στο σημείο που ο ποταμός Νέβας εκβάλλει στη Βαλτική Θάλασσα. Είναι κτισμένη επάνω σε σύμπλεγμα μικρών νησιών, τα οποία χωρίζονται από φυσικά και τεχνητά κανάλια και συγκοινωνούν μεταξύ τους με γέφυρες.

Ιδρύθηκε από τον τσάρο Πέτρο Α΄ το 1703 ως το παράθυρο της Ρωσίας στην Ευρώπη.

Εννέα χρόνια αργότερα, και μέχρι την Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917, ήταν η πρωτεύουσα του αχανούς κράτους. Σήμερα αριθμεί σχεδόν 5.000.000 κατοίκους και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ρωσίας μετά την πρωτεύουσα Μόσχα.

Το 1700 ξεκίνησε ο Μεγάλος Βόρειος Πόλεμος. Εν αντιθέσει με το αδύναμο και γεμάτο διασπάσεις παρελθόν της, το Ρωσικό Βασίλειο ήταν πια διαφορετικό τόσο

σε ενότητα όσο και σε στόχους. Στις δεκαετίες που προηγήθηκαν του Μεγάλου Πολέμου, είχαν λάβει χώρα εντατικές προσπάθειες για την πολιτική και διοικητική ενοποίηση της ρωσικής επικράτειας. Όταν ανέλαβε ο Μέγας Πέτρος, πέρασε σε ένα νέο στόχο: τη διάνοιξη εμπορικών οδών και η συστηματική καλλιέργεια των οικονομικών σχέσεων με τη δύση. Έως τότε, το λιγοστό εμπόριο διεξαγόταν είτε από ξηράς με κάρα (εξαιρετικά αργό και ασύμφορο) είτε θαλασσίως από νότο, με τα πλοία να διασχίζουν ολόκληρη τη Μεσόγειο, και μέσω του Αιγαίου να μπαίνουν στον Εύξεινο Πόντο, όπου βρίσκονταν κάποιοι ρωσικοί εμπορικοί σταθμοί.

Πέραν του ότι αυτή η θαλάσσια διαδρομή ήταν δαπανηρή και χρονοβόρα, τα πλοία κινδύνευαν από τους πειρατές.

Το κυριότερο όμως μειονέκτημα είχε να κάνει με την εξάρτησή της από την Υψηλή Πύλη, που άμεσα (Αιγαίο, Βόσπορος) ή έμμεσα (τουρκομάνοι ηγεμόνες του Βόρειου Εύξεινου Πόντου και δη Τάταροι της Κριμαίας) ήλεγχε το ρου του ρωσικού εμπορίου. Είχαν λοιπόν από τότε διατυπωθεί σκέψεις για τη δημιουργία ενός μεγάλου λιμανιού στο βορρά, που θα βρισκόταν εγγύτερα στο Λονδίνο, το Άμστερνταμ και το Αμβούργο, και επιπλέον θα «έλυνε τα χέρια» του τσάρου στο χειρισμό των ρωσο-τουρκικών ζητημάτων. Για τους παραπάνω λόγους, πρώτο μέλημα του Πέτρου στον Μεγάλο Πόλεμο ήταν η ανάκτηση της Ίνγκριας, ώστε να αποκτήσει διέξοδο στη Βαλτική. Σύμφωνα με το θρύλο, το εν λόγω σημείο υποδείχθηκε στον τσάρο με θεόσταλτο όνειρο, λίγο πριν από μία πολύ σημαντική μάχη εναντίον των Σουηδών.

Η περιοχή καταλήφθηκε πολύ γρήγορα, και η θεμελίωση της Αγ. Πετρούπολης έγινε από τον ίδιο τον τσάρο στις 27 Μαΐου του 1703. Αφού η οικοδόμηση της πόλης ξεκίνησε σε περίοδο πολέμου, το πρώτο κτίσμα της ήταν ένα φρούριο: αυτό των Πέτρου και Παύλου. Ως ιδανική τοποθεσία επιλέχθηκε το νησάκι Ζαγιάτσι (Λαγονήσι) εντός του Νέβα, δύο μίλια από την εκβολή του ποταμού στη Βαλτική. Αμέσως μετά, άρχισε η δημιουργία της πόλης.

Το εγχείρημα ήταν πολύ δύσκολο, διότι η περιοχή ήταν εξαιρετικά ελώδης. Μετακλήθηκαν Γερμανοί μηχανικοί και πολεοδόμοι, οι οποίοι αποξήραναν τους βάλτους και άρχισαν να επεκτείνουν την πόλη στα νησάκια πέριξ του φρουρίου. Χρειάσθηκε τόση πέτρα που ο Πέτρος απαγόρευσε την ανέγερση λίθινων κτηρίων σε όλην την επικράτεια, ώστε να έχει επάρκεια υλικού και όλους τους εξειδικευμένους τεχνίτες στη διάθεσή του. Η εργασία έγινε εντατικά από εκατοντάδες χιλιάδες δουλοπάροικους και Σουηδούς αιχμαλώτους πολέμου – υπολογίζεται ότι 30.000 από αυτούς πέθαναν από εξάντληση και ελονοσία. Το πρώτο οίκημα που ολοκληρώθηκε εκτός του φρουρίου ήταν αυτό του Ολλανδού Κορνήλιου Κρούις, στενού φίλου του Πέτρου από την εποχή των σπουδών του στο

Ζάανταμ, ο οποίος τον ακολούθησε στη Ρωσία και ανέλαβε διοικητής του Στόλου της Βαλτικής.

Η στρατηγική θέση της πόλης τής έδωσε τεράστια σημασία ως εμπορική πύλη της Ρωσίας από/προς τη δυτική Ευρώπη.

Παράλληλα το νησί Κότλιν (Κροστάνδη) στην είσοδο του Φινλανδικού Κόλπου μετετράπη σε οχυρό, κάνοντας την Αγ. Πετρούπολη απρόσβλητη από θαλάσσης και κέντρο του Πολεμικού Ναυτικού.

Το 1712 η Αγ. Πετρούπολη έγινε επισήμως πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας και στα χρόνια που ακολούθησαν η ρωσική ελίτ ξόδεψε αμύθητα ποσά, δημιουργώντας μια πόλη – αρχιτεκτονικό πρότυπο. Το 1861 ο Αλέξανδρος Β΄ κατήργησε τη δουλοπαροικία, με αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός απελεύθερων να συρρεύσει στην πόλη αναζητώντας εργασία. Ανεγέρθηκαν έτσι τα πρώτα εργατικά προάστια και η παραγωγή εκτοξεύθηκε, μετατρέποντας μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα την πόλη σε ένα από τα μεγαλύτερα βιομηχανικά κέντρα της Ευρώπης.

Η UNESCO έχει ανακηρύξει ολόκληρο το κέντρο και πολλά προάστιά της ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Ολόκληρη η πόλη αποκαλείται και «πρωτεύουσα του Βορρά» όντας μια τεράστια ανοιχτή έκθεση μνημειακής, διακοσμητικής και χρηστικής αρχιτεκτονικής, γεμάτη μεγαλοπρεπή και μη κτήρια με εξαιρετικές λεπτομέρειες, κήπους και πάρκα, πλατιές λεωφόρους, σκαλιστές γέφυρες, αγάλματα και μνημεία. Για το λόγο αυτό, συχνά αποκαλείται ανοιχτό μουσείο του μπαρόκ και του νεοκλασικισμού. Ακόμα πιο ξεχωριστή κάνουν την πόλη ο Νέβας και τα πολυάριθμα κανάλια που τη διαρρέουν, δίνοντάς της το προσωνύμιο «Βενετία του Βορρά» ή «Πόλη των 300 γεφυρών» (αν και στην πραγματικότητα έχει πάνω από οκτακόσιες).